

Б. М. Бондар, Н. В. Трифонова

Волноваський район

ВОЛНОВАСЬКИЙ РАЙОН – адміністративний район, що знаходиться у південній частині [Донецької області](#). Утвор. 1930. У 1932–33 постраждав від голодомору. Від 11 жовтня 1941 до 11 вересня 1943 – під нім.-фашист. окупацією. 1959 до В. р. приєднаний Ольгин. р-н. Площа 1,9 тис. км². Насел. 92 630 осіб (2001, складає 91,7 % до 1989): українці, росіяни, греки, вірмени. У складі р-ну – м. [Волноваха](#), с-ща міського типу [Благодатне](#), [Володимирівка](#), [Донське](#), [Комсомольський](#), [Новотроїцьке](#), [Оленівка](#), [Ольгинка](#) та 66 сільс. насел. пунктів. Залізнич. вузол Волноваха, залізничні ст.: Хлібодарівка, Оленівка, Зачатівка, Південно-Донбаська, Великоанадоль. Лежить в основному у межах Приазов. височини. Поверхня розчленована річк. долинами та балками. У р-ні розвідані поклади чорних (титан), кольор., рідкіс. та рідкоземел. (алюміній, марганець, нікель, кобальт, перій, лантан, ітрій, золото, тантал, цирконій, ніобій) металів, гранітів, вапняку, доломітів, каоліну, фосфоритів, полевошпат. сировини, піску, глиняно-черепич. сировини та мінерал. води. Ґрунти В. р. складаються переважно з чорноземів звичайних середньогумусних, у поймах та низинах балок – лугові. Річки: Кашлагач, Мокрі Яли (обидві – бас. Дніпра), Суха Волноваха та Мокра Волноваха (обидві – бас. Кальміусу). Створ. 130 ставків, заг. пл. водного дзеркала 1,6 тис. га. Пл. лісів і лісових насаджень 9,9 тис. га. Осн. породи: дуб (84 %), ясен, сосна, клен. У межах р-ну – держ. значення лісовий [Великоанадольський заказник](#); Маріупол. лісова н.-д. станція. Розвинені борошномельно-круп'яна, комбікорм., харч., полігр., буд. матеріалів промисловості, видобуток доломітів і вапняків, чорна та кольорова металургія. Найбільші пром. підприємства розташ. у райцентрі та с-щах міського типу. Пл. с.-г. угідь 138,5 тис. га. Вирощують зернові, тех., корм., кормобаштанні культури, одно- і багаторічні трави. Розвинене овочівництво. У с. госп-ві задіяні 35 ТОВів, 22 приват. с.-г. господарства, 219 селян.-фермер. госп-в. У р-ні – 49 заг.-осв. шкіл, 38 дитсадків, 2 школи естет. виховання, ПТУ, технікум; 7 музеїв, 2 Палади культури, 38 закладів клуб. типу, Будинки дит. і юнац. творчості, станція юних техніків, 41 б-ка; стадіон, спорт.-оздоров. центр, басейн, ДЮСШ. Мед. установи: рай. і 5 міських лікарень, 8 амбулаторій, вузлова лікарня, міжрай. тубдиспансер, стоматол. поліклініка, міжрай. станція переливання крові, наркодиспансер, станція швидкої допомоги з 6-ма підстанціями, 40 фельдшер.-акушер. пунктів, СЕС, центр здоров'я. Діють відділ. 3-х банків. Встановлено пам'ятники засн. Великоанадол. лісу В. Граффу, держ. діячу Є. Щербаню, воїнам-афганцям К. Бабіну, В. Березовському, О. Душі, О.

Мітеву, С. Фанді, В. Валову і Г. Стасюку, учасникам воєн. дій 1918–20 (12 пам'ятників), воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни (65); мемор. дошки дир. Великоанадол. лісничого технікуму Ю. Азбукіну, Героям Рад. Союзу [А. Губенку](#), [Б. Мельникову](#), [С. Харченку](#), [П. Лихолетову](#), [О. Яковицькому](#). Серед видат. уродженців – літ. критик і публіцист, академік НАНУ [І. Дзюба](#) (с. Миколаївка), д-р екон. н. [Є. Бондаренко](#) (с. Анадоль), д-р тех. н. [М. Зборщик](#) (с. Кирилівка), д-р геол.-мінерал. н. [В. Тетерюк](#) (с. Октябрське); поети [В. Бахтарис](#) (с. Бугас) та [М. Яременко](#) (с. Валер'янівка); д-р мистецтвознавства [В. Рубан](#) (с. Хлібодарівка), скульптори [В. Богданов](#) (с. Зачатівка) та [Ю. Харабет](#) (с. Анадоль); дипломат [Д. Білоколос](#) (с. Єгорівка), двічі Герой Соц. Праці [І. Бридько](#) (с. Іванівка); спортсмен ([гирьовий спорт](#)) [С. Сахно](#) (с. Рибинське); Волноващина – батьківщина 13-ти Героїв Рад. Союзу та 5-ти Повних кавалерів ордена Слави.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Волноваський район / Б. М. Бондар, Н. В. Трифонова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27725>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).